

УДК 35:321.7:342.8(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2024-1-5>

Ірина ГРИЩЕНКО

доктор наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління,
менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва,

Національний університет біоресурсів і природокористування України (Київ, Україна), e-mail:
Gryshchenkoiryna@ukr.net

ORCID: 0000-0002-8191-1177

Scopus Author ID: 57220835020

Бібліографічний опис статті: Грищенко, І. (2024). Стратегічні провайдери публічної політики. *Публічне управління та місцеве самоврядування*, 1, 32–39, doi: <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2024-1-5>

СТРАТЕГІЧНІ ПРОВАЙДЕРИ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

У статті розглянуто роль стратегічних провайдерів публічної політики в контексті стратегічного розвитку України та Є та вдосконалення механізмів управління в умовах післявоєнного відновлення. Мета статті – удосконалити механізм публічної політики, визначивши роль стратегічних провайдерів у побудові ефективного механізму сталого розвитку та післявоєнного відновлення. Результати дослідження показують, що ефективна публічна політика залежить від інтегрованої горизонтальної взаємодії між органами публічної влади, громадським сектором та громадянським суспільством, що сприяє комплексному розв'язанню суспільних проблем та адаптації до динамічних змін. Встановлено, що Офіс реформ, активуючи роль Кабінету Міністрів та очільники територіальних громад, сприяє реалізації стратегічних ініціатив, плануванню та аналізу державних програм, забезпечуючи зворотний зв'язок та взаємодію з зацікавленими сторонами. Акцент зроблено на критичній важливості громадського контролю для забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності урядування. Створення інституцій громадянського суспільства, таких як омбудсмени та громадські ради, відіграє ключову роль у забезпеченні прозорості, відповідальності та ефективності державного управління. Для досягнення цілей європейської інтеграції та забезпечення стійкості економіки, Кабінет Міністрів ініціює комплексну трансформацію, що включає базові, економічні та секторальні реформи. Базові реформи спрямовані на оптимізацію державного управління, удосконалення фінансової системи, реформування судової системи та боротьбу з корупцією. Економічні реформи передбачають лібералізацію ринків, удосконалення управління активами, покращення бізнес-середовища, децентралізацію та інвестиції в людський капітал. Секторальні реформи зосереджені на модернізації промисловості та енергетики, оновленні транспортної інфраструктури та розвитку сектору критичної сировини, враховуючи екологічні стандарти. Залучення громадян через різноманітні форми громадського контролю, включаючи публічні слухання, соціологічні опитування та цифрові платформи для участі, а також застосування місцевих референдумів як інструменту прямої демократії, є вирішальним для розробки дієвої публічної політики в умовах євроінтеграції. Практичне значення дослідження полягає в розробці конкретних рекомендацій для уряду, місцевих органів влади та громадських організацій щодо вдосконалення процесів планування, реалізації та контролю за публічною політикою.

Ключові слова: стратегічні провайдери, публічна політика, євроінтеграція, громадськість, План відновлення України, національні програми, стійкість.

Iryna GRYSHCENKO

Doctor of Science in Public Administration, Professor of the Department of Public Administration,
Innovation Management and Consulting National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
(Kyiv, Ukraine), e-mail: Gryshchenkoiryna@ukr.net

ORCID: 0000-0002-8191-1177

Scopus Author ID: 57220835020

To cite this article: Gryshchenko, I. (2024). Strategic providers of public policy [Strategic providers of Public policy]. *Public Administration and Local Government*, 1, 32–39, doi: <https://doi.org/10.32782/2414-4436/2024-1-5>

STRATEGIC PROVIDERS OF PUBLIC POLICY

The article examines the role of strategic providers in public policy in the context of Ukraine's strategic development and the European Union, focusing on the improvement of governance mechanisms during post-war recovery. The

aim of the article is to refine the public policy mechanism by identifying the role of strategic providers in creating an effective sustainable development and post-war recovery mechanism. The research findings indicate that effective public policy depends on integrated horizontal interaction among public authorities, the private sector, and civil society, which facilitates comprehensive problem-solving and adaptation to dynamic changes. The Reform Office, by activating the role of the Cabinet of Ministers and leaders of territorial communities, aids in the implementation of strategic initiatives, planning, and analysis of state programs, ensuring feedback and interaction with stakeholders. The article emphasizes the critical importance of public oversight in ensuring transparency, accountability, and governance efficiency. The creation of civil society institutions, such as ombudsmen and public councils, plays a key role in ensuring transparency, accountability, and the efficiency of state management. To achieve the goals of European integration and ensure economic resilience, the Cabinet of Ministers initiates comprehensive transformation, including fundamental, economic, and sectoral reforms. Fundamental reforms aim to optimize state management, improve the financial system, reform the judiciary, and combat corruption. Economic reforms involve market liberalization, asset management improvement, business environment enhancement, decentralization, and investment in human capital. Sectoral reforms focus on industrial and energy modernization, transport infrastructure renewal, and critical raw material sector development, considering environmental standards. Engaging citizens through various forms of public control, including public hearings, surveys, and digital participation platforms, as well as the use of local referendums as a direct democracy tool, is crucial for developing effective public policy in the context of European integration. The practical significance of the research lies in developing specific recommendations for the government, local authorities, and civil society organizations on improving planning, implementation, and control processes in public policy.

Key words: *strategic providers, public policy, European integration, civil society, national defense, Ukraine Recovery Plan, national programs, sustainability.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Виборюючи конституційне право громадян України на побудову незалежної, суверенної, демократичної держави, народ України вже багато років бореться на полі бою з окупантами. Протягом цього часу Україна перебуває в динамічному пошуку механізмів формування та реалізації публічної політики, політики, спрямованої на забезпечення стійкості країни, територіальних громад, людей. Як відомо, поняття «стійкість» визначає здатність довго зберігати та виявляти свої якості, не піддаватися руйнуванню, псуванню, витримувати зовнішній вплив, протидіяти чомусь (Грищенко І., Горбата Л., 2024, с. 6). Якщо говорити про стійкість суспільства та держави – це здатність реагувати на безпекові виклики та досягати сталої діяльності й розвитку шляхом зменшення зовнішніх і внутрішніх впливів. Національна стійкість – це можливість держави та суспільства протидіяти зовнішнім і внутрішнім загрозам та адаптуватися до трансформацій безпекового середовища, здатність швидко відновлюватися після кризи та надалі підтримувати сталий розвиток.

Для забезпечення стійкості держави в умовах євроінтеграції необхідно, щоб чітко працювала система взаємозв'язку між центрами прийняття стратегічних рішень та об'єктами управління. Наразі повноваження органів публічної влади, підприємств, установ, організацій та громадян переорієнтовано на забезпечення виконання Плану відновлення України що містить національні програми забезпечення реформ публічного управління. Для впровадження цих реформ, для належної реалізації публічної політики необхідно злагоджена робота, у тому числі стратегічних провайдерів.

На з'ясування механізмів надання стратегічними провайдером послуг з реалізації публічної політики направлено це дослідження, яке проводиться в межах науково-дослідних тем: «Розроблення науково-практичних рекомендацій щодо механізмів забезпечення стійкості та відновлення територіальних громад в Україні для формування системи належного життєзабезпечення населення» та «Механізми забезпечення функціонування національної системи стійкості» (ДР №0124U001975) кафедри публічного управління, менеджменту інноваційної діяльності та дорадництва Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема стратегічних провайдерів публічної політики знаходить значний резонанс у сучасних наукових розвідках, особливо у контексті європейської інтеграції та розвитку демократичних інституцій. В умовах глобалізації та динамічних соціально-економічних змін, роль таких провайдерів у формуванні та реалізації публічної політики стає все більш помітною та важливою. Значний вклад у розвиток цієї теми зробили Алексеєва К., Грищенко І., Лазор О., Олійник В., Юник І., досліджуючи стратегічні аспекти публічної політики в контексті європейської інтеграції. Грищенко І.М. (Грищенко І., 2019) звертає увагу на специфіку аналізу державної політики у сфері розвитку сільських територій, висвітлюючи ключові виклики та можливості для стратегічних провайдерів у цій сфері. Це дослідження доповнюється колективною роботою Грищенко І. М. та інших (Денисова А., Овсяннікова О., 2021, с. 799), де розглядаються

механізми здійснення контролю за діяльністю органів державної влади, що є критично важливим для забезпечення ефективності та відповідальності публічної політики. Разом з цим, аналіз публічної політики та її стратегічних провайдерів не обмежується вузькоспеціалізованими дослідженнями. У контексті ширших суспільних дискусій важливе місце займають матеріали з актуальних інформаційних порталів, де розглядаються прогнози та стратегічні цілі уряду, що безпосередньо впливають на роль та завдання стратегічних провайдерів публічної політики.

Незважаючи на достатню кількість джерел та широке висвітлення теми, все ще відчувається потреба в систематизації наявної інформації, питання реалізації публічної політики стратегічними провайдерами потребують осучаснення та нових підходів.

Виклад основного матеріалу. В численних публікаціях точаться дискусії щодо самої дефініції поняття «публічна політика». Зазвичай її визначають як програму дій, спрямовану на розв'язання певного комплексу проблем чи проблеми, з досягненням визначеної мети. Відомі зарубіжні науковці Девід Савіцкі та Карл Паттон пропонують сприймати публічну політику в сукупності з плануванням та створенням комплексних програм розв'язання суспільно значимих проблем (Patton C., Savicki D., 1993, p. 5). Найбільш доречним, з точки зору, розкриття теми статті є визначення Коулбетча (Colebatch), в якому визначено, що «публічна політика повинна відповідати трьом характеристикам: бути когерентною, тобто всі заходи в рамках однієї політики мають узгоджуватися між собою, утворюючи єдину систему, єдине організаційне ціле спрямоване на досягнення цілі політики. При цьому всі стейкхолдери взаємодіють між собою в процесі реалізації публічної політики, здійснюючи заходи спрямовані на досягнення мети публічної політики відповідно до своїх потреб та інтересів (Colebatch H., 1999, p. 3–4).

Леслі А. Пал визначає публічну політику як «напрямок дії або утримання від неї, обрані органами управління для розв'язання якоїсь проблеми або комплексу проблем» (Colebatch H., 1999, p. 3–4).

Безсумнівно, що війна є часом кризи для держави, але навіть в таких умовах влада, владні інституції, як стратегічні провайдери публічної політики повинні діяти ефективно, щоб забезпечити безпеку своїх громадян, а також зберегти рівновагу в суспільстві.

Оцінка публічної політики держави найчастіше відображена в показниках рівня ефектив-

ності діяльності держави та її інститутів по відношенню до суспільства.

Публічна політика реалізується через призму таких понять як: публічна сфера, публічний порядок, публічний простір, проведення (певного) політичного курсу, громадськість, народ, інформаційний простір. У результаті чого, смислова категорія «публічна політика» корегується та доповнюється з огляду на тимчасові (часові характеристики політичного середовища) та політичні зміни.

Імплементация публічної політики є комплексним процесом, що охоплює як вертикальні (тобто, від верхівки до низу і навпаки), так і горизонтальні (між різними зацікавленими сторонами, секторами суспільства та економіки) виміри, що зображено на рис. 1.

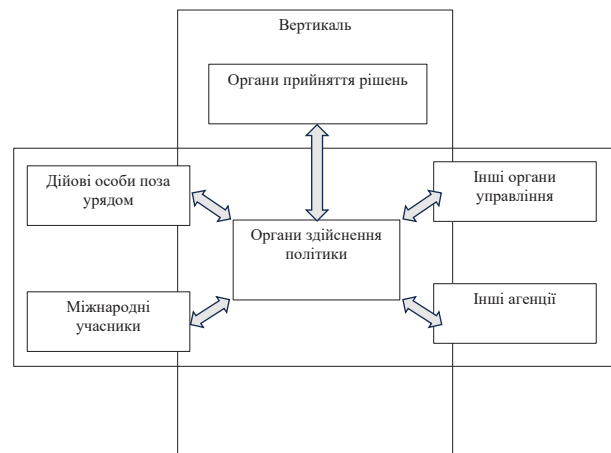

Рис. 1. Теоретична модель дворівневої публічної політики [7]

На рис. 1. представлено двовимірну структуру реалізації публічної політики, що включає горизонтальний та вертикальний розподіл взаємодій між основними учасниками процесу. Горизонтальні виміри включають взаємодії між рівноправними органами, які можуть бути як в рамках одного сектору (наприклад, між різними міністерствами), так і між різними секторами (наприклад, між державними установами та недержавними організаціями або приватним сектором). Це також включає взаємодію між органами прийняття рішень та іншими агентами управління.

Вертикальні виміри представляють взаємодії між різними рівнями управління, що здійснюються як згори-вниз (наприклад, від центрального уряду до місцевих влад), так і знизу-вгору (наприклад, від місцевих ініціатив до національного рівня). Ці взаємодії забезпечують передачу політик і рішень через різні рівні інституційної ієрархії.

В контексті посткомуністичних держав, відсутність горизонтального зв'язку в публічній полі-

тиці значно погіршує її результативність і збільшує шанси на невдачу. Це пов'язано з тим, що замість широкої громадської підтримки та співпраці з різними учасниками процесу, комунікація часто зводиться до взаємодії між окремими, переважно державними, інституціями. Такий підхід обмежує доступні ресурси та інструменти для реалізації політики до тих, що мають в розпорядженні державних органів. Крім того, це ускладнює об'єктивну оцінку ефективності політики, підвищує ризик помилок у виконавчих діях та розподілі ресурсів, і спричиняє виникнення проблем у реалізації майбутніх ініціатив, заснованих на поточних політиках [7].

В Україні, на жаль горизонтально-вертикальна модель не відбулася, а тому політика здійснюється у вертикальній площині.

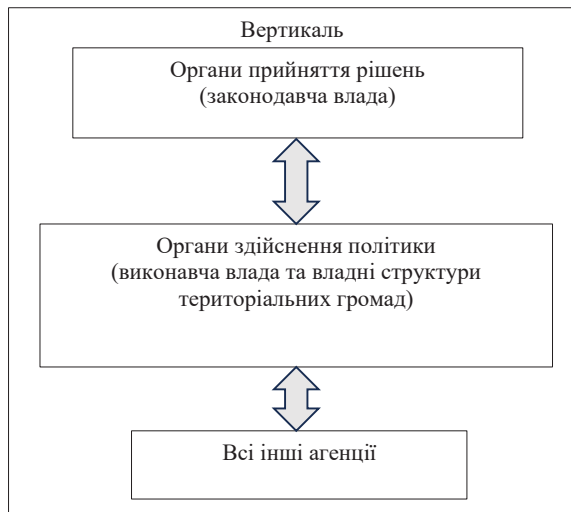

Рис. 2. Практична модель дворівневої публічної політики [7]

Ефективність публічної політики залежить у вирішенні питань щодо задоволення учасників політичного процесу; визначення кола учасників для яких здійснюється публічна політика; та, визначення результату, що отримують від політичної взаємодії її учасники. Тут важливим є те, які результати від публічної взаємодії з одного боку матиме держава, з іншого провайдери публічної політики як інші учасники.

Важливими завдання стратегічних провайдерів публічної політики по підвищенню довіри громадян в умовах євроінтеграції, воєнного стану і відновлення України є вирішення нагальних питань щодо:

- надання гуманітарної допомоги;
- забезпечення доступу до освіти та медичної допомоги;
- створення робочих місць; відновлення інфраструктури;

- психологічна підтримка, що полягає у забезпеченні психологічної допомоги населенню;

- створення механізмів розслідування та відшкодування шкоди; встановлення миру.

Головним завданням у цьому напрямку є можливість здійснити міжнародні зусилля для встановлення миру та безпеки в регіоні, що допоможе покращити життя населення та зменшити ризик повторення конфлікту. А також здійснення політичних реформ, які забезпечать більшу демократію, відкритість та прозорість в управлінні країною, що допоможе зміцнити довіру населення влади.

Необхідність формування стратегічних провайдерів публічної політики в умовах європейської інтеграції спонукала Кабінет Міністрів України створити Офіс реформ як консультативно-дорадчий орган [10]. Метою Офісу є надання допомоги уряду в артикуляції, розробці та реалізації ключових реформ, що є пріоритетними для країни. Як координатор між різними зацікавленими сторонами, Офіс реформ підтримує Секретаріат Міжвідомчої координаційної платформи донорів, що діє на боці уряду. Ключові завдання Офісу включають:

- планування та координацію впровадження євроінтеграційних реформ, забезпечуючи системний підхід до реалізації політичних ініціатив.

- моніторинг та аналітичний огляд стану виконання реформ, що дає змогу виявляти поточні виклики та успіхи.

- взаємодію з центральними та місцевими органами влади, органами самоврядування, іншими державними органами, підприємствами, установами, громадськими об'єднаннями та міжнародними партнерами для забезпечення широкої підтримки і розуміння реформ.

- супровід реформ, починаючи з аналізу проблем і закінчуючи розробкою та впровадженням ефективних механізмів для їх реалізації.

- підготовка плану заходів та їх представлення на розгляд Кабінету Міністрів України, забезпечуючи відповідність ініціатив державним пріоритетам (Про Офіс реформ, 2024).

Крім цього, Офіс реформ відіграє значущу роль у міжнародній інтеграції, допомагаючи організувати заходи, такі як щорічна Конференція з питань відновлення України, і забезпечує виконання ініціатив в межах програми «Архітектура відновлення та реформ в Україні» (URA), що фінансується за підтримки міжнародних донорів і Європейського Союзу (Про Офіс реформ, 2024).

Стратегічна публічна політика Кабінету Міністрів України охоплює широкий спектр пріори-

тетів, які зосереджені на досягненні перемоги, забезпеченні національної безпеки і оборони, впровадженні реформ, макроекономічній стабільності, підготовці до вступу в Європейський Союз, відновленні економіки та інфраструктури країни. Ключові напрями цієї політики включають:

- усе для перемоги: мобілізація всіх ресурсів держави для забезпечення успішних військових та дипломатичних дій;
- безпека та оборона: зміцнення сил безпеки та оборони країни, посилення безпекових стандартів для цивільного населення;
- впровадження реформ: розробка та реалізація реформ, спрямованих на соціальний та економічний розвиток країни;
- макроекономічна стійкість: запровадження політик, спрямованих на стабілізацію економіки і зміцнення її структури;
- готовність до вступу в Європейський Союз: продовження інтеграції з Європейським Союзом для досягнення стандартів, необхідних для членства;
- відновлення економіки і країни: реконструкція зруйнованої інфраструктури, відновлення життя у деокупованих громадах;
- нова ветеранська політика: розробка політик підтримки і реінтеграції ветеранів на основі поваги та надання можливостей;
- новий соціальний договір: формування суспільної моделі, яка відображає сучасні виклики та світові практики;
- освіта для успішної країни: розвиток освітньої системи, зорієнтованої на інновації та критичне мислення;
- доступна сучасна медицина: розбудова ефективної та доступної медичної системи;
- енергетична незалежність: ініціативи по зміцненню енергетичної незалежності та безпеки, модернізація інфраструктури для здійснення «зеленого переходу»;
- ефективна цифрова держава: реалізація цифровізації послуг, забезпечення прозорості та ефективності урядування, викоринення корупції, інтеграція найкращих світових практик;
- економіка стійкості: розбудова міцної економіки, яка не лише допомагає у подоланні воєнних викликів, а й закладає основу для подальшого росту і процвітання України.

Ці стратегічні напрями покликані реагувати на сучасні виклики та готувати Україну до майбутнього, яке базується на стійкості, прогресивних реформах та інтеграції з європейськими стандартами. Кабінет Міністрів прагне до розширення цих напрямів, адаптуючи їх до змінюваних умов та потреб країни (Пріоритети Уряду, 2024).

Прем'єр-міністр України презентував стратегічний план розвитку країни, що включає дов-

гострокову перспективу та був розроблений з урахуванням входження аналітичних даних, рекомендацій від депутатів, співпраці з Європейським Союзом та консультацій із бізнес-спільнотою. План передбачає наступні основні аспекти та прогнози:

Припущення, що активні бойові дії триватимуть до кінця 2024 року.

– Повернення біженців, яке розпочнеться у 2025 році з прогнозованим поверненням від 4 до 6,3 мільйонів осіб до 2034 року в залежності від сценарію.

– Зростання ВВП на рівні від 3,8% до 6,2% на рік за різними сценаріями.

– Потреба в значному фінансуванні та інвестиціях від Європейського Союзу, які можуть скласти від 73 до 266 мільярдів євро протягом десяти років.

– Існують ризики, що можуть вплинути на реалізацію плану, включаючи затримки у проведенні реформ, зміну політичних еліт в ЄС та можливість продовження активних бойових дій.

Уряд планує реалізувати 69 реформ у 15 галузях, використовуючи понад 150 індикаторів для моніторингу виконання. Рекомендації до плану базуються на звіті ЄС з пакету розширення, положеннях МВФ та рекомендаціях Міжнародного банку реконструкції та розвитку. Ці дії спрямовані на наближення України до членства в ЄС та забезпечення продовження співпраці з МВФ, а також отримання підтримки від Євросоюзу (Масштабний план Кабміну, 2024). Оптимістичний сценарій передбачає, що Україна відновить рівень свого ВВП 2021 року до 2028 року, за яким послідує значне зростання економіки. Очікується, що за одне покоління українці досягнуть рівня життя країн ЄС. Енергетика, аграрний сектор, транспорт, ІТ та критична сировина визначені як ключові сектори для економічного зростання (Масштабний план Кабміну, 2024).

Для реалізації заявленого плану Кабінетом Міністрів України, який передбачає комплексну трансформацію країни на шляху до європейської інтеграції, забезпечення стійкості та зростання економіки, має бути впроваджено ряд реформ у трьох ключових секторах: базові реформи, економічні реформи та секторальні реформи.

Базові реформи:

– державне управління: оптимізація системи оплати праці, мінімізація розбіжностей у заробітних платах серед різних державних органів, скорочення надбавок, впровадження прозорого відбору кадрів, цифровізація управлінських процесів;

– фінансова система: вдосконалення стратегії управління державними доходами та

витратами, впровадження ефективного аудиту, стратегічне управління держборгом;

– судова система: реформування судової системи для забезпечення незалежності, ефективності та справедливості правосуддя;

– боротьба з корупцією: впровадження заходів, спрямованих на запобігання корупції, особливо серед чиновників, котрі мають вплив на розподіл державних бюджетів та інші ключові аспекти держуправління.

Економічні реформи:

– ринки: лібералізація та дерегуляція ринкового середовища для стимулювання конкуренції та приватних інвестицій;

– управління активами: розробка прозорих та ефективних механізмів управління державними та комунальними активами;

– бізнес-середовище: спрощення процедур для бізнесу, покращення інвестиційного клімату та стимулювання інновацій;

– децентралізація: Передача повноважень та ресурсів на місцевий рівень для ефективнішого управління та врахування регіональних особливостей;

– людський капітал: інвестиції в освіту, здоров'я та соціальний захист для підвищення продуктивності праці та якості життя населення.

Секторальні реформи:

– промисловість та енергетика: модернізація виробництва, збільшення енергоефективності, розвиток відновлюваних джерел енергії;

– транспорт: оновлення транспортної інфраструктури, розвиток логістики та інтеграція в європейські транспортні мережі;

– критична сировина: розвиток сектору видобутку та переробки критичних сировин з урахуванням екологічних стандартів та підвищення доданої вартості.

Успішна реалізація цих реформ потребує злагодженої роботи Кабміну та Верховної Ради, а також налагодженої взаємодії з міжнародними партнерами та громадянським суспільством. Ключовою умовою є також виконання вимог і рекомендацій міжнародних фінансових інститутів і Європейського Союзу (Масштабний план Кабміну, 2024).

Ефективний контроль за діяльністю органів публічної влади є критично важливим для забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності урядування. Для цього існує широкий спектр механізмів, одним з яких є створення спеціалізованих громадянських інституцій. Ці інституції можуть бути як формальними організаціями, так і неформальними об'єднаннями, які діють на основі спільних інтересів їх членів з метою моніторингу та аналізу діяльності державних структур.

На практиці, різні країни впроваджують різноманітні підходи до організації громадського контролю за виконанням реформ і функціонуванням владних інституцій:

– Омбудсман – інститут, що з'явився у Швеції в XVIII столітті, відіграє ключову роль у захисті прав громадян шляхом розслідування скарг на дії державних службовців і органів влади. Зараз ця модель широко застосовується у багатьох країнах світу.

– Громадські ради при державних установах, що діють в країнах Східної Європи, зокрема в Україні, дозволяють залучати представників громадськості до формування державної політики, контролю за її реалізацією та оцінки її ефективності.

– Watchdog організації – недержавні неприбуткові структури, що ведуть спостереження за діяльністю уряду, контролюючи виконання законів, політик та реформ. Прикладами можуть служити Transparency International, яка бореться з корупцією у світовому масштабі, або Американська асоціація громадських інтересів (Public Interest Research Groups – PIRGs) у США.

Інституції такого типу здійснюють контроль за діяльністю публічної влади через різні механізми, включаючи публікацію звітів, подання петицій, організацію громадських слухань та інших заходів, що дозволяють виявляти недоліки в діяльності влади та сприяють реалізації необхідних змін і реформ.

Вважаємо, що побудова публічної політики на стійких засадах вимагає активного залучення громади до публічного врядування. Як результат стала модель публічної політики в умовах відновлення України після війни повинна виглядати наступним чином:

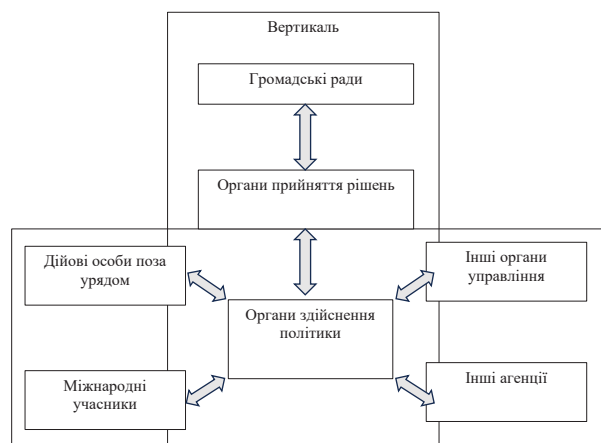

Рис. 3. Модель сталої публічної політики (запропоновано автором)

Громадські ради при побудові сталої політики можуть впливати на публічну політику.

Владні структури повинні підтримувати постійний зв'язок з громадянським суспільством та виявляти суспільні запити через множинність каналів комунікації та механізмів участі. Важливо, аби механізми взаємодії були прозорими, доступними та ефективними, забезпечуючи адекватне представництво різних верств населення. Розглянемо ключові методи взаємодії влади та суспільства для ідентифікації громадянських запитів:

- громадські слухання та консультації – офіційно організовані заходи, що дозволяють представникам громадськості висловлювати свої погляди, ідеї та занепокоєння безпосередньо перед представниками влади;

- опитування громадської думки – систематичне збирання даних про ставлення, думки та вподобання громадян з конкретних питань, що дозволяє владі зрозуміти загальні тенденції та настрої в суспільстві;

- платформи е-демократії – цифрові інструменти, такі як електронні петиції, форуми для громадських обговорень, платформи для краудсорсингу ідей, які сприяють залученню широкої аудиторії громадян до участі в управлінських процесах;

- взаємодія з громадськими організаціями – співпраця з неурядовими організаціями та асоціаціями, що представляють інтереси певних груп населення або займаються специфічними проблемами.

Референдуми відіграють особливу роль у системі громадського управління, оскільки вони є прямим виразом волі народу. Референдуми можуть бути ініційованими з метою вирішення критично важливих національних питань, змін в конституційному ладі, прийняття або відхилення важливих законодавчих актів тощо. Вони дозволяють громадянам безпосередньо впливати на політичні рішення, забезпечуючи високий рівень легітимності прийнятих за їх результатами рішень.

Однак з метою реалізації постійної взаємодії влади і громади, потрібно сформувати інститут місцевих референдумів. Такі референдуми сприяють підвищенню політичної активності та громадянської відповідальності, дозволяючи громадянам не тільки висловлювати свою думку щодо конкретних питань, але й розуміти ширші контексти та наслідки прийнятих рішень.

Висновки. Немає жодної людини в Україні, яка б не скаржилася на управління: управління країною, ресурсами, реформами. У контексті стратегічного розвитку України та євроінтеграційних процесів, важливу роль відіграють стратегічні провайдери публічної політики, серед

яких Офіс реформ, Кабінет Міністрів, адміністрація територіальних громад. Публічна політика в теорії заснована на горизонтальній взаємодії та координації дій між різними учасниками процесу, забезпечує ефективне розв'язання комплексних суспільних проблем та адаптацію до змінних умов, підвищуючи довіру громадян та стабільний розвиток суспільства. В Україні ж взаємодія має вертикальний характер, коли рішення надходять від органів прийняття рішень до виконавчих органів влади, які передають завдання іншим виконавцям. Щоб побудувати публічну політику на основі сталого розвитку Кабінетом Міністрів було ініційовано створення Офісу реформ як консультативно-дорадчого органу сприяє системному підходу до реалізації стратегічних ініціатив, планування, моніторингу, аналізу та взаємодії з ключовими зацікавленими сторонами. Виконання програми Кабінетом Міністрів, спрямованої на європейську інтеграцію та стійке економічне зростання країни, передбачає широкомасштабні реформи в трьох основних напрямках: базові, економічні та секторальні. Базові реформи включають оптимізацію державного управління, удосконалення фінансової системи, реформування судової системи та боротьбу з корупцією. Економічні реформи мають на меті лібералізацію ринків, вдосконалення управління активами, покращення бізнес-середовища, децентралізацію влади та інвестиції в людський капітал. Секторальні реформи фокусуються на модернізації промисловості та енергетики, оновленні транспортної інфраструктури та розвитку сектору критичних сировин з екологічно відповідальним підходом.

Попри розроблені стратегічні плани щодо розвитку та відбудови України, реалізація ефективної публічної політики вимагає кардинальних змін у ієрархії та структурі публічної політики, в основі якої стоїть громада та громадський контроль. Ефективний контроль за діяльністю органів публічної влади, реалізований через створення спеціалізованих громадянських інституцій, зокрема омбудсмени, громадські ради, сприяє прозорості, підзвітності та ефективності урядування. Використання механізмів громадського контролю, зокрема громадські слухання, опитування громадської думки та платформи е-демократії, залучення широкого кола громадян до участі в управлінських процесах, а також впровадження місцевих референдумів як інструменту безпосередньої демократії, відіграють вирішальну роль у формуванні ефективної публічної політики.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Colebatch H.K. Policy. Open University Press: Buckingham, 1999, сторінки 3–4.
2. Patton C.V., Savicki D.S. Basic Methods of Policy Analysis and Planning. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1993, сторінки 5.
3. Грищенко І.М., Горбата Л.П. Територіальні громади: механізми забезпечення стійкості: монографія, 2024. 304 с.
4. Gryshchenko I., Lazor O., Oliynyk V., Lazor O., Yunik I. Strategic public policy providers in the context of european integration. Amazonia Investiga, 2023, № 64, 175–187. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.64.04.17>
5. Грищенко І.М. Аналіз державної політики у сфері розвитку сільських територій. Державне управління: удосконалення та розвиток, 2019, № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com/?op=1&z=1364>
6. Gryshchenko, I.M., Denysova, A.V., Ovsyannikova, O.O., Buha, H.S., & Kyselova, O.I. Механізми здійснення демократичними інституціями громадянського суспільства контролю за діяльністю органів державної влади: аналіз концептуальних засад. Cuestiones Politicas, 2021, № 69, 797–814. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3969.49>
7. Дем'янчук О.П. "Державна політика" та "публічна політика": варіант перехідного періоду. Наукові записки, 2024, Том 18, Політичні науки.
8. Коли закінчатся активні бойові дії і Україна досягне рівня ЄС: прогнози із масштабного плану Кабміну. Оbozrevatel, 2024. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/ekonomika-glavnaya/analytics-and-forecasts/koli-zakinchatsya-aktivni-bojovi-dii-i-ukraina-dosyagne-rivnya-es-prognozi-iz-masshtabnogo-planu-kabminu.htm>
9. Пріоритети уряду. Урядовий портал, 2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/priorytety-uriadu>
10. Про Кабінет Міністрів України. Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
11. Про офіс. Офіс реформ, 2024. URL: <https://rdo.in.ua/pro-ofis>

REFERENCES:

1. Colebatch, H.K. (1999). Policy. Buckingham: Open University Press, pages 3–4 [in English].
2. Patton, C.V., & Savicki, D.S. (1993). Basic Methods of Policy Analysis and Planning. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, page 5 [in English].
3. Gryshchenko, I.M., Horbata, L.P. (2024). Terytorialni hromady: mekhanizmy zabezpechennia stiikosti: monohrafiia [Territorial communities: mechanisms for ensuring sustainability] [in Ukrainian].
4. Gryshchenko, I., Lazor, O., Oliynyk, V., Lazor, O., & Yunik, I. (2023). Strategic public policy providers in the context of European integration. Amazonia Investiga, 64, 175-187. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.64.04.17> [in English].
5. Gryshchenko, I.M. (2019). Analiz derzhavnoi polityky u sferi rozvytku silskykh terytorii [Analysis of state policy in the development of rural areas]. Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok, (1). URL: <http://www.dy.nayka.com/?op=1&z=1364> [in Ukrainian].
6. Gryshchenko, I.M., Denysova, A.V., Ovsyannikova, O.O., Buha, H.S., & Kyselova, O.I. (2021). Mekhanizmy zdiisnennia demokratychnymy instytutsiamy hromadianskoho suspilstva kontroliu za diialnistiu orhaniv derzhavnoi vlady: analiz kontseptualnykh zasad [Mechanisms for the implementation of control over the activities of state authorities by democratic institutions of civil society: analysis of conceptual foundations]. Cuestiones Politicas, 69, 797–814. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3969.49> [in Ukrainian].
7. Demianchuk, O.P. (2024). "Derzhavna polityka" ta "publichna polityka": variant perekhidnoho periodu ["State policy" and "public policy": a variant of the transition period]. Naukovi zapysky, 18, Political Science [in Ukrainian].
8. Koly zakinchatsia aktyvni boiovi dii i Ukraina dosiahne rivnia YeS: prohnozy iz masshtabnoho planu Kabminu [When active hostilities will end and Ukraine will reach the level of the EU: forecasts from the large-scale plan of the Cabinet of Ministers]. (2024). Obozrevatel. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/ekonomika-glavnaya/analytics-and-forecasts/koli-zakinchatsya-aktivni-bojovi-dii-i-ukraina-dosyagne-rivnya-es-prognozi-iz-masshtabnogo-planu-kabminu.htm> [in Ukrainian].
9. Priorytety uriadu [Government priorities]. (2024). Uriadovi portal. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/priorytety-uriadu> [in Ukrainian].
10. Pro Kabinet Ministriv Ukrainy. Zakon Ukrainy vid 27.02.2014 № 794-VII [About the Cabinet of Ministers of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> [in Ukrainian].
11. Pro ofis [About the office]. (2024). Ofis reform. URL: <https://rdo.in.ua/pro-ofis> [in Ukrainian].